

In de omgeving van het museum

www.fdnmuseum.nl

**ferdinand
domela
nieuwenhuis
museum**

In de omgeving van het museum

Appelscha - Café Zwart

Appelscha en omgeving waren lange tijd een bolwerk van het vrije socialisme. Nog ieder jaar rond Pinksteren komen anarchisten uit het hele land op een camping even buiten Appelscha bij elkaar. Op 30 maart 1889 sprak Domela Nieuwenhuis in café Zwart een menigte arbeiders toe. De burgemeester van Ooststellingwerf, R. van Loeff, was hierbij aanwezig en notuleerde alles nauwkeurig. De burgemeester schreef in zijn vertrouwelijke rapport aan de Commissie der Koningin dat de opkomst zo groot was “dat eene vrij groote schare zich moest getroosten buiten te staan voor opengeschoven of uitgenomen ramen. De rede was over het geheel en naar hetgeen men daarbij doorgaans verwachtte, kalm en ook het debat werd op waardige wijze gevoerd.”

Café Zwart, nu Café Restaurant Hulst. Vaart Zuidzijde 9, Appelscha.

Appelscha - Veenarbeidershuisje Boslaan

De woonomstandigheden van de veenarbeiders waren aan het eind van de 19e eeuw allerbelabberdst. Ferdinand Domela Nieuwenhuis wees hier als Tweede Kamerlid herhaaldelijk op. Pas na de invoering van de woningwet kwam hier geleidelijk verandering in. De Woningstichting Ooststellingwerf liet in de jaren twintig aan de Boslaan een aantal woningwetwoningen voor veenarbeiders bouwen, waarvan er nu nog één over is. Het exterieur is sinds de bouw niet wezenlijk veranderd. Oorspronkelijk telden de huisjes een kamer met een aantal bedsteden, een keukenhoek en een open deel waar een geit of ander kleinvee kon worden gehouden. De zolder werd gebruikt als slaapplek voor de kinderen of als opslag voor hooi.

Meer informatie: VVV Appelscha. Telefoon (0516) 43 17 60.

Nij Beets - It Damshûs openlucht laagveenderij museum

Ferdinand Domela Nieuwenhuis nam het als Tweede Kamerlid op voor de stakende veenarbeiders in Nij Beets en diende een wetsvoorstel in tegen de gedwongen winkelnering. Zijn populariteit onder de veenarbeiders was groot. ‘Us Ferlosser’ werd hij door hen genoemd. It Damshûs geeft een beeld van de armoedige woon- en werkomstandigheden in de venen. Op het museumterrein zijn verschillende vervenershuisjes van omstreeks 1880 herbouwd en met originele huisraad ingericht. In het bezoekerscentrum wordt aan de hand van exposities, een maquette en een videopresentatie een indruk geven van het zware werk in het veen.

It Damshûs openlucht laagveenderij museum. Domela Nieuwenhuisweg 49, Nij Beets.

Telefoon (0512) 46 15 99

Openingstijden:

Mei t/m september: dinsdag t/m zondag 13.30 - 16.30 uur

In oktober alleen voor groepen op afspraak

In de omgeving van het museum

Nij Beets - De appèlmeester

Midden in Nij Beets staat het bronzen beeld De appèlmeester. Dit beeld herinnert aan de grote stakingen die aan het eind van de 19e eeuw met grote regelmaat uitbraken in de venen. Met deze stakingen (het zogenaamde 'bollejagen') probeerden de veenarbeiders aan het begin van het seizoen betere lonen af te dwingen. De stakingsleiders werden appèlmeesters genoemd. In 1890 sprak Ferdinand Domela Nieuwenhuis voor zo'n 2.000 stakende veenarbeid(st)ers in Nij Beets.

Nij Beets - Café De Brêge

In café De Brêge aan de Ferdinand Domela Nieuwenhuisweg hangt nog steeds een portret van Domela Nieuwenhuis. In het koopcontract heeft één van de vroegere eigenaren laten vastleggen, dat dit portret er altijd moet blijven hangen. Een treffende illustratie van de grote populariteit van Domela Nieuwenhuis in Nij Beets en omgeving.

Café De Brêge. Ferdinand Domela Nieuwenhuisweg 48, Nij Beets.

Gorredijk - Streekmuseum Opsterlân

Gorredijk was aan het eind van de 19e eeuw het hart van de socialistische beweging in Zuid-Oost Friesland. Hier gaf Geert Lourens van der Zwaag zijn socialistische blad de De Klok uit. Domela Nieuwenhuis sprak er zeer regelmatig. In het Streekmuseum Opsterlân wordt aandacht besteed aan het 'rode' verleden van Gorredijk en aan het optreden van Domela Nieuwenhuis. U vindt in het museum onder andere enkele brieven van Domela Nieuwenhuis en de 'rode bibliotheek' van de plaatselijke afdeling van de Sociaal-Democratische Bond.

Streekmuseum Opsterlân. Hoofdstraat 59, Gorredijk.

Openingstijden:

Dinsdag t/m vrijdag: 9.00-17.00 uur

Zaterdag: 13.00-16.00 uur

Natuurgebied De Deelen

Op enkele kilometers noordelijk van Heerenveen vindt u het natuurgebied De Deelen, een landschap met afwisselend petgaten (waterpartijen) en stripen (tussenliggende landtongen). Het geheel is begroeid met lage boomwallen en grassen. Dit gebied is aan het eind van de 19e eeuw ontstaan door turfwinning en geeft een goede indruk van de werkomstandigheden in het veen. De kleinschalige vervening die in dit gebied plaatsvond is tot na de Tweede Wereldoorlog doorgegaan. Inmiddels is het natuurgebied eigendom van Staatsbosbeheer, dat in het zomerseizoen regelmatig vaarexcursies door dit prachtige landschap organiseert.

Voor meer informatie over de vaarexcursies: VVV Heerenveen. Telefoon (0513) 62 55 55.

In de omgeving van het museum

Domela pad

Het landschap van Zuid-Oost Friesland en het aangrenzende Drenthe en Overijssel is een levend monument voor Ferdinand Domela Nieuwenhuis.

Veen- en landarbeiders vormden hier zijn strijdbare achterban. Veel is sindsdien veranderd. Het hoogveen is afgegraven, in het laagveen wordt geen turf meer gemaakt. Stuifzand en hei zijn in bos veranderd. Maar er zijn nog veel poelen, moerasjes, heidevelden en boomwallen overgebleven. Het Nivon heeft een wandelroute uitgezet, het Domelapad (LAW 101) dat loopt van Haren in Groningen tot Steenwijk in de kop van Overijssel. De routebeschrijving, informatie over de omgeving, overnachtingsmogelijkheden en haltes van het openbaar vervoer zijn te vinden in een door het NIVON uitgegeven gids.

Voor meer informatie: Nivon Natuurvrienden Nederland. Telefoon (020) 435 07 00

E-mail: info@nivon.nl / Website: Domelapad (klik op deze link: <http://www.nivon.nl>)
